

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2017. gada 6. septembrī*

Apelācija – LESD 102. pants – Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana – Lojalitātes atlaides – Komisijas kompetence – Regula (EK) Nr. 1/2003 – 19. pants

Lietā C-413/14 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2014. gada 26. augustā iesniedza

Intel Corporation Inc., Vilmingtona (Amerikas Savienotās Valstis), ko pārstāv *D. M. Beard*, QC, kā arī *A. Parr* un *R. Mackenzie*, solicitors,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējās lietas dalībnieces –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *T. Christoforou*, *V. Di Bucci*, *M. Kellerbauer* un *N. Khan*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

Association for Competitive Technology Inc., Vašingtona (Amerikas Savienotās Valstis), ko pārstāv *J.-F. Bellis*, advokāts,

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir),

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], H. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Bergere [*M. Berger*], M. Vilars [*M. Vilaras*] un J. Regans [*E. Regan*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], E. Levits, F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un K. Likurģs [*C. Lycourgos*],

ģenerālvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 21. jūnija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 20. oktobra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – angļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu apelācijas sūdzību *Intel Corporation Inc.* (turpmāk tekstā – “*Intel*”) lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2014. gada 12. jūnija spriedumu lietā *Intel/Komisija* (T-286/09, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2014:547), ar ko minētā tiesa noraidīja tās prasību atcelt Komisijas 2009. gada 13. maija Lēmumu C(2009) 3726, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta COMP/C-3/37.990 – *Intel*) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), preambulas 25. apsvērumā ir skaidrots:

“Konkurences noteikumu pārkāpumu atklāšana kļūst arvien sarežģītāka, un, lai efektīvi aizsargātu konkurenci, jāpapildina Komisijas izmeklēšanas pilnvaras. Komisijai jo īpaši jāpiešķir pilnvaras iztaujāt jebkuras personas, kam var būt noderīga informācija, un fiksēt izdarītos paziņojumus. [...] Komisijas pilnvarotajiem ierēdņiem jāpiešķir arī pilnvaras prasīt jebkādu informāciju, kas saistīta ar pārbaudes priekšmetu un mērķi.”

- 3 Šīs regulas preambulas 32. apsvērumā ir paredzēts:

“Attiecīgajiem uzņēmumiem jāpiešķir tiesības paust savu viedokli Komisijai, trešām personām, kuru intereses var ietekmēt ar lēmumu, jādod iespēja iepriekš iesniegt savus apsvērumus, un pieņemtie lēmumi plaši jāpopularizē. Nodrošinot attiecīgo uzņēmumu aizstāvības tiesības, jo īpaši tiesības piekļūt lietas materiāliem, ir būtiski, lai tiktu aizsargāti komercnoslēpumi. Līdzīgi jānodrošina tiklā savstarpēji sniegtās informācijas konfidencialitāte.”

- 4 Regulas Nr. 1/2003 19. pantā “Pilnvaras pieņemt paziņojumus” ir noteikts:

“1. Lai veiktu pienākumus, kas tai uzlikti ar šo regulu, Komisija var iztaujāt jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas piekrīt iztaujāšanai, ar mērķi savākt informāciju attiecībā uz izmeklēšanas priekšmetu.

2. Ja iztaujāšanu, ievērojot 1. punktu, veic uzņēmuma telpās, Komisija informē tās dalībvalsts konkurences iestādi, kuras teritorijā notiek iztaujāšana. Ja to pieprasa minētās dalībvalsts konkurences iestāde, tās pārstāvji var palīdzēt amatpersonām un citām pavadošām personām, kuras pilnvarojusi Komisija, veikt iztaujāšanu.”

- 5 Padomes 2004. gada 7. aprīļa Regulas (EK) Nr. 773/2004 par lietas izskatīšanu saskaņā ar [EKL] 81. un 82. pantu, ko vada Komisija (OV 2004, L 123, 18. lpp.), 3. pantā “Pilnvaras pieņemt paziņojumus” ir noteikts:

“1. Ja Komisija saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 19. pantu iztaujā kādu personu ar šīs personas piekrišanu, tā iztaujāšanas sākumā norāda iztaujāšanas juridisko pamatu un mērķi, kā arī atgādina par tās brīvprātīgo raksturu. Komisija informē iztaujājamo personu arī par tās nodomu fiksēt iztaujāšanu.

2. Iztaujāšanu var veikt jebkādā veidā, tai skaitā pa telefonu vai izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus.

3. Komisija iztaujājamo personu paziņojumus var fiksēt jebkādā veidā. Jebkura ieraksta kopiju dara pieejamu iztaujātajai personai apstiprināšanai. Vajadzības gadījumā Komisija nosaka termiņu, līdz kuram iztaujātā persona var informēt Komisiju par labojumiem, kas jāizdara sniegtajā paziņojumā.”

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

- 6 *Intel* ir saskaņā ar ASV tiesībām reģistrēta sabiedrība, kas nodrošina mikroprocesoru (turpmāk tekstā – “*CPU*”), mikroshēmojumu (*chipsets*) un citu pusvadītāju izstrādājumu, kā arī platformu risinājumu, kas saistīti ar datu apstrādi un sakaru līdzekļiem, projektēšanu, izstrādi, ražošanu un tirgošanu.
- 7 Šajā lietā konkrētais tirgus ir procesoru, it īpaši *CPU x86*, tirgus. *x86* arhitektūra ir *Intel* izveidotais standarts saviem *CPU*, un to var izmantot gan *Windows*, gan *Linux* operētājsistēmās.
- 8 Pēc tam, kad 2000. gada 18. oktobrī *Advanced Micro Devices Inc.* (turpmāk tekstā – “*AMD*”) iesniedza oficiālo sūdzību un 2003. gada 26. novembrī to papildināja, Komisija 2004. gada maijā uzsāka virkni izmeklēšanas pasākumu un 2005. gada jūlijā veica pārbaudes uz vietas vairākās *Intel* uzņēmuma atrašanās vietās, tostarp Vācijā, Spānijā, Itālijā un Apvienotajā Karalistē, kā arī vairāku *Intel* klientu atrašanās vietās Vācijā, Spānijā, Francijā, Itālijā un Apvienotajā Karalistē.
- 9 2007. gada 26. jūlijā Komisija nosūtīja *Intel* paziņojumu par iebildumiem saistībā ar *Intel* rīcību attiecībā uz pieciem lielajiem informātikas iekārtu ražotājiem (*Original Equipment Manufacturer*, turpmāk tekstā – “*OEM*”), proti, *Dell Inc.*, *Hewlett–Packard Company* (*HP*), *Acer Inc.*, *NEC Corp.* un *International Business Machines Corp.* (*IBM*). 2008. gada 7. janvārī *Intel* atbildēja uz minēto paziņojumu, un 2008. gada 11. un 12. martā notika uzklauššana.
- 10 2008. gada 17. jūlijā Komisija nosūtīja *Intel* papildu paziņojumu par iebildumiem saistībā ar *Intel* rīcību attiecībā pret elektronikas iekārtu izplatītāju un Eiropas galddatoru lielāko izplatītāju *Media–Saturn–Holding GmbH* (turpmāk tekstā – “*MSH*”), kā arī attiecībā uz *Lenovo Group Ltd* (turpmāk tekstā – “*Lenovo*”), kas ir cits *OEM*. Šajā paziņojumā bija ietverti jauni pierādījumi par *Intel* rīcību attiecībā pret dažiem no 2007. gada 26. jūlija paziņojumā par iebildumiem minētajiem *OEM*. *Intel* uz šo paziņojumu neatbildēja noteiktajā termiņā.
- 11 Apstrīdētajā lēmumā Komisija aprakstīja divus *Intel* rīcības veidus attiecībā pret tās komerciāliem partneriem, proti, nosacījuma atlaides un “klajus ierobežojumus”, ar mērķi izstumt konkurentu, t.i., *AMD*, no *CPU x86* tirgus. Saistībā ar pirmo rīcības veidu četriem *OEM*, konkrēti, *Dell*, *Lenovo*, *HP* un *NEC* tika piešķirtas atlaides ar nosacījumu, ka tie visu vai gandrīz visu savu *CPU x86* iegādi veic pie *Intel*. Saistībā ar otro rīcības veidu par labu *OEM* tika piešķirti maksājumi, lai tie paildzinātu, izbeigtu vai ierobežotu noteiktu preču tirdzniecību, kas aprīkotas ar *AMD* ražotajiem *CPU*.
- 12 Ņemot vērā šos apsvērumus, Komisija secināja, ka pastāv LESD 102. panta un 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.) 54. panta vienots un turpināts pārkāpums laikposmā no 2002. gada oktobra līdz 2007. gada decembrim un līdz ar to uzlika *Intel* naudas sodu EUR 1,06 miljardu apmērā.

Tiesvedība Vispārējās tiesās un pārsūdzētais spriedums

- 13 Ar 2009. gada 22. jūlijā Vispārējās tiesas kancelejā iesniegto prasības pieteikumu *Intel* cēla prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu, izvirzot deviņus pamatus.
- 14 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā reģistrēts 2009. gada 2. novembrī, *Association for Competitive Technology Inc.* (turpmāk tekstā – “*ACT*”) lūdza atļauju iestāties lietā *Intel* prasījumu atbalstam. Ar 2010. gada 7. jūnija lēmumu tai tika atļauts iestāties lietā.

- 15 Sava pirmā prasības pamata pamatošanai, kas attiecās uz horizontālajiem jautājumiem attiecībā uz Komisijas sniegtajiem juridiskajiem vērtējumiem, *Intel* apstrīdēja pierādīšanas pienākuma sadali un vajadzīgo pierādījumu apjomu, atlaižu un maksājumu, kas piešķirti kā atlīdzība par ekskluzīvo apgādi, juridisku kvalifikāciju, kā arī to maksājumu juridisko kvalifikāciju, kurus Komisija ir dēvējusi par “klajiem ierobežojumiem” un ar kuriem bija paredzēts panākt, ka *OEM* atliek, atceļ vai ierobežo izstrādājumu, kas aprīkoti ar *AMD* ražotajiem *CPU*, laišanu tirdzniecībā.
- 16 Pārsūdzētā sprieduma 79. punktā Vispārējā tiesa būtībā nosprieda, ka par labu *Dell*, *HP*, *NEC* un *Lenovo* piešķirtās atlaides bija ekskluzivitātes atlaides, jo tās bija piesaistītas nosacījumam, ka klients iegādājas no *Intel* vai nu visus tā vajadzībām nepieciešamos *CPU x86*, vai arī būtisku daļu no tā vajadzībām nepieciešamā daudzuma. Turklāt pārsūdzētā sprieduma 80.–89. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka šādas atlaides ļaunprātīga rakstura kvalifikācija nav atkarīga no konkrētās lietas apstākļu vērtējuma, kura mērķis būtu noteikt atlaides spēju ierobežot konkurenci.
- 17 Pārsūdzētā sprieduma 172.–197. punktā Vispārējā tiesa pilnības labad norādīja, ka Komisija – juridiski pietiekami un pamatojoties uz konkrētās lietas apstākļu vērtējumu – ir pierādījusi ekskluzivitātes atlaižu un maksājumu, ko *Intel* piešķirusi *Dell*, *HP*, *NEC*, *Lenovo* un *MSH*, spēju ierobežot konkurenci.
- 18 Saistībā ar otro prasības pamatu, ar kuru bija apgalvots, ka Komisija neesot pierādījusi savu teritoriālu kompetenci piemērot LESD 101. un 102. pantu rīcībai attiecībā uz *Acer* un *Lenovo*, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 244. punktā vispirms secināja, ka, lai pamatotu Komisijas kompetenci atbilstoši starptautisko publisko tiesību normām, pietiek pierādīt, ka raksturīgās sekas rīcība ir radījusi vai tā ir tikusi īstenota Eiropas Savienībā. Turpinājumā, pārsūdzētā sprieduma 296. punktā tā nosprieda, ka būtiskās, paredzamās un tiešās sekas, ko *Intel* rīcība varēja radīt Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) teritorijā, ļāva pamatot Komisijas kompetenci. Visbeidzot, pārsūdzētā sprieduma 314. punktā pilnības labad tā secināja, ka šī kompetence tāpat ir pamatota ar attiecīgās rīcības īstenošanas Savienības un EEZ teritorijā faktu.
- 19 Sava trešā prasības pamata pamatošanai, kas attiecās uz Komisijai pārmestajiem procesuālo noteikumu pārkāpumiem, *Intel* tostarp norādīja uz tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, jo nebija sagatavots protokols, kurā būtu atspoguļots sanāksmes ar *D1* k-gu saturs, un argumentēja, ka dažus ar šo sanāksmi saistītos elementus varētu izmantot kā attaisnojošus pierādījumus. Tāpat tika apgalvots, ka Komisija nepamatoti esot atteikusies rīkot otro uzklaušīšanu, kā arī darīt zināmus dažus *AMD* dokumentus, kuriem varot būt nozīme *Intel* aizstāvībai.
- 20 Vispārējā tiesa, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 618. punktā norādīja, ka attiecīgā sanāksme nav uzskatāma par oficiālu iztaujāšanu Regulas Nr. 1/2003 19. panta izpratnē un ka Komisijai nebija pienākuma rīkot šādu iztaujāšanu. Līdz ar to minētajā punktā tā secināja, ka Regulas Nr. 773/2004 3. pants nav piemērojams un ka tādā arguments, kurā tiek apgalvots šajā tiesību normā paredzēto formalitāšu pārkāpums, nav iedarbīgs.
- 21 Otrkārt, pārsūdzētā sprieduma 621. un 622. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka, lai gan Komisija, nesagatavojot dokumentu, kurā būtu ietverts īss kopsavilkums par minētajā sanāksmē apspriestajiem tematiem un būtu norādīti tās dalībnieku uzvārdi, ir pārkāpusi labas pārvaldības principu, tā tomēr izlaboja šo sākotnējo nepilnību, nododot *Intel* rīcībā iekšējās piezīmes, kas attiecas uz šo pašu sanāksmi, nekonfidenciālu versiju.
- 22 Spriežot par ceturto prasības pamatu, kas attiecās uz apgalvotajām kļūdām vērtējumā saistībā ar rīcību attiecībā uz *OEM* un *MSH*, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 665., 894., 1032., 1221., 1371. un 1463. punktā pilnībā noraidīja *Intel* iebildumus saistībā ar *Dell*, *HP*, *NEC*, *Lenovo*, *Acer* un *MSH*.

- 23 Runājot par piekto prasības pamatu, ar ko *Intel* apstrīdēja kopējās stratēģijas, kuras mērķis būtu likt šķēršļus *AMD* piekļuvei vissvarīgākajiem pārdošanas kanāliem, esamību, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 1551. un 1552. punktā nosprieda, ka Komisija būtībā juridiski pietiekami ir pierādījusi *Intel* rīcības pretkonkurences rakstura noslēpšanas mēģinājumu un kopējās ilgtermiņa stratēģijas, kuras mērķis bija likt šķēršļus *AMD* piekļuvei minētajiem pārdošanas kanāliem, īstenošanu.
- 24 Attiecībā uz sesto prasības pamatu, saskaņā ar kuru Komisija nepareizi esot piemērojusi Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.), Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 1598. punktā tostarp uzskatīja, ka ne tiesiskās noteiktības princips, ne arī likumpārkāpumu un sodu tiesiskuma princips nav šķērslis tam, ka Komisija nolemj pieņemt un piemērot jaunas pamatnostādnes naudas sodu noteikšanai pat pēc tam, kad pārkāpums ir izdarīts. Turklāt minētajā punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka konkurences tiesību normu efektīva piemērošana attaisno to, ka uzņēmumam ir jāņem vērā iespēja, ka var tikt grozīta Komisijas vispārīga konkurences politika naudas sodu jomā – gan attiecībā uz naudas sodu noteikšanas metodi, gan to līmeni.
- 25 Saistībā ar septīto prasības pamatu, kas attiecās uz apgalvojumu, ka LESD 102. pants neesot ticis pārkāpts tieši vai aiz neuzmanības, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 1602. un 1603. punktā būtībā nosprieda, ka *Intel* nevarēja nezināt par savas rīcības pretkonkurences raksturu un ka apstrīdētajā lēmumā ietvertie pierādījumi juridiski pietiekami pierāda, ka *Intel* tika īstenojusi kopējo ilgtermiņa stratēģiju ar mērķi likt šķēršļus *AMD* piekļuvei no stratēģiskā viedokļa vissvarīgākajiem pārdošanas kanāliem un ka tā mēģināja noslēpt savas rīcības pretkonkurences raksturu.
- 26 Saistībā ar astoto prasības pamatu, kas attiecās uz apgalvoto uzliktā naudas soda nesamērīgumu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 1614.–1616. punktā konstatēja, ka Komisijas agrāka lēmumpieņemšanas prakse nav izmantojama kā naudas sodu tiesiskais regulējums konkurences jomā un ka katrā ziņā *Intel* šajā sakarā minētajiem lēmumiem nav nozīmes saistībā ar vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu. Turklāt pārsūdzētā sprieduma 1627. un 1628. punktā Vispārējā tiesa atgādināja, ka pretēji tam, ko apgalvoja *Intel*, Komisija, nosakot pārkāpuma smagumu, nav ņēmusi vērā pārkāpuma konkrēto ietekmi uz tirgu.
- 27 Visbeidzot attiecībā uz devīto prasības pamatu, kas bija vērsts uz uzliktā naudas soda apmēra samazināšanu, īstenojot Vispārējās tiesas neierobežoto kompetenci, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 1647. punktā tostarp nosprieda, ka nekas *Intel* izvirzītajos iebildumos, argumentos un tiesiskajos un faktiskajos apstākļos neļauj secināt, ka uzliktā naudas soda apmērs būtu nesamērīgs. Proti, minētajā punktā Vispārējā tiesa secināja, ka šis naudas sods ir piemērots konkrētās lietas apstākļiem, un uzsvēra, ka tas ir daudz mazāks nekā Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā paredzētā maksimālā 10 % robežvērtība.

Lietas dalībnieku prasījumi tiesvedībā Tiesā

- 28 *Intel* prasījumi Tiesai ir šādi:

- pilnībā vai daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu;
- pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu;
- atcelt vai būtiski samazināt uzlikto naudas sodu;
- pakārtoti, nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, lai tā to izspriestu atbilstoši Tiesas spriedumam, un
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies šajā tiesvedībā un tiesvedībā Vispārējā tiesā.

29 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

- noraidīt apelācijas sūdzību un
- piespriest *Intel* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

30 *ACT* lūdz Tiesu:

- pilnībā apmierināt *Intel* apelācijas sūdzību un
- piespriest Komisijai atlīdzināt *ACT* tiesāšanās izdevumus, kas tai radušies apelācijas tiesvedībā un saistībā ar prasību atcelt tiesību aktu.

Par apelācijas sūdzību

31 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam *Intel* izvirza sešus pamatus. Ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu *Intel* apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo tā neesot izvērtējusi strīdīgās atlaides, ņemot vērā visus būtiskos apstākļus. Saistībā ar otro apelācijas sūdzības pamatu *Intel* norāda uz kļūdu tiesību piemērošanā, ko Vispārējā tiesa esot pieļāvusi, izvērtējot pārkāpuma konstatējumu attiecībā uz 2006. un 2007. gadu, tostarp attiecībā uz novērtējumu par strīdīgo atlaižu tirgus segumu šajos divos gados. Ar trešo apelācijas sūdzības pamatu *Intel* apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā attiecībā uz ekskluzivitātes atlaižu, ko *Intel* bija nolīgusi ar *HP* un *Lenovo*, juridisko kvalifikāciju. Saistībā ar ceturto apelācijas sūdzības pamatu *Intel* norāda, ka Vispārējā tiesa nepamatoti esot secinājusi, ka Komisija, rīkojoties saistībā ar *D1* k-ga iztaujāšanu, nav pieļāvusi būtisku procesuālo noteikumu pārkāpumu, kas aizskartu *Intel* tiesības uz aizstāvību. Piektais apelācijas sūdzības pamats ir par to, ka Vispārējā tiesa kļūdaini esot piemērojusi kritērijus, kas attiecas uz Komisijas kompetenci attiecībā uz *Intel* un *Lenovo* starpā noslēgtajiem nolīgumiem saistībā ar 2006. un 2007. gadu. Visbeidzot ar sesto apelācijas sūdzības pamatu *Intel* lūdz Tiesu atcelt vai būtiski samazināt uzlikto naudas sodu, piemērojot samērīguma principu, kā arī Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu, atpakaļejoša spēka aizlieguma principu.

Par piekto apelācijas sūdzības pamatu – to, ka Vispārējā tiesa kļūdaini esot piemērojusi kritērijus, kas attiecas uz Komisijas kompetenci attiecībā uz “Intel” un “Lenovo” starpā noslēgtajiem nolīgumiem saistībā ar 2006. un 2007. gadu

Lietas dalībnieku argumenti

32 Ar savu piekto pamatu, kas būtu jāaplūko pirmām kārtām, ciktāl tas attiecas uz Komisijas kompetenci, *Intel* visupirms apgalvo, ka Vispārējā tiesa nepamatoti esot apstiprinājusi, ka Komisijas kompetencē ir piemērot LESD 102. pantu attiecībā uz nolīgumiem, ko *Intel* noslēgusi ar *Lenovo*, Ķīnas uzņēmumu, 2006. un 2007. gadā. Proti, kritērijs, kas balstīts uz pretkonkurences darbību īstenošanas vietu (turpmāk tekstā – “īstenošanas kritērijs”), un kritērijs, kas balstīts uz šo darbību raksturīgām sekām Savienībā (turpmāk tekstā – “raksturīgu seku kritērijs”), nevarot konkrētajā gadījumā pamatot Komisijas kompetenci.

33 Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 311. punktā kļūdaini esot nospriedusi, ka šo nolīgumu īstenošana varētu tikt konstatēta, ņemot vērā darbības, kas ietekmē klientu prognozes attiecībā uz to lejupējo ražojumu pārdevumiem visā pasaulē, tostarp EEZ. Taču šis apstāklis neļaujot konstatēt Komisijas kompetenci atbilstoši īstenošanas kritērijam, jo strīdīgā rīcība neesot īstenota EEZ teritorijā un *Intel* neesot pārdevusi ražojumus *Lenovo* EEZ teritorijā.

- 34 Turklāt Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pieļaujot izmantot raksturīgu seku kritēriju, lai noteiktu Komisijas kompetenci. *Intel* ieskatā tikai īstenošanas kritērijs esot judikatūrā pieļautais kompetences pamats.
- 35 Turpinājumā *Intel* apgalvo, ka, pat ja tiktu pieņemts, ka raksturīgu seku kritērijs patiešām ir piemērojams, tas nevarētu pamatot Komisijas kompetenci konkrētajā gadījumā. Šajā ziņā tā atsaucas uz 2014. gada 27. februāra sprieduma *InnoLux/Komisija* (T-91/11, EU:T:2014:92) 87. punktu, kurā Vispārējā tiesa secinājusi, ka, ja sastāvdaļas vispirms tiek pārdotas ārpus EEZ neatkarīgiem pircējiem, saikne starp iekšējo tirgu un pārkāpumu ir pārāk vāja. *Intel* no tā secina, ka nebija iespējams paredzēt, ka nolīgumi, kas noslēgti ar *Lenovo* un attiecas uz *CPU*, un ko bija domāts piegādāt Ķīnā, radīs nepastarpinātas un būtiskas sekas EEZ. Turklāt, pat ja pietiktu ar netiešām sekām, lai konstatētu kompetenci, 2006. un 2007. gada nolīgumi ar *Lenovo* neesot varējuši radīt būtiskas sekas EEZ teritorijā.
- 36 Turklāt *Intel* skatījumā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 289. punktā esot prettiesiski apvērsusi pierādīšanas pienākumu, liekot *Intel* pierādīt, ka visi plānotie pārdevumi attiecas uz Eiropas, Tuvo Austrumu un Āfrikas reģiona apgabaliem, kas atrodas ārpus EEZ.
- 37 Visbeidzot, *Intel* uzsver, ka Komisijas pieeja izraisītu jurisdikcijas konfliktus ar citām konkurences iestādēm un radītu reālo *ne bis in idem* principa pārkāpuma risku.
- 38 *ACT* būtībā pievienojas *Intel* argumentiem. Tā tostarp norāda, ka saskaņā ar LESD 102. panta formulējumu un judikatūru, kas izriet no 1988. gada 27. septembra sprieduma *Ahlström Osakeyhtiö u.c./Komisija* (89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 un no 125/85 līdz 129/85, EU:C:1988:447), esot jāpierāda, ka attiecīgā rīcība ierobežo konkurenci kopējā tirgū.
- 39 Komisija uzskata, ka piektais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida.

Tiesas vērtējums

- 40 Pārsūdzētā sprieduma 244. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisijas kompetence konstatēt un sodīt ārpus Savienības veikto rīcību, pamatojoties uz starptautisko publisko tiesību normām, var tikt konstatēta vai nu atbilstoši īstenošanas kritērijam, vai arī raksturīgu seku kritērijam, un turpinājumā pārbaudīja Komisijas kompetenci konkrētajā lietā saskaņā ar raksturīgu seku kritēriju un pēc tam – pakārtoti – saskaņā ar īstenošanas kritēriju.
- 41 Šajā kontekstā, pirmkārt, ir jāizvērtē *Intel* un *ACT* arguments, ka Vispārējā tiesa esot nepamatoti atzinusi, ka raksturīgu seku kritērijs var pamatot Komisijas kompetenci.
- 42 Šajā ziņā, līdzīgi kā to darījis ģenerālvokāts savu secinājumu 288. punktā, ir jāatgādina, ka LESD 101. un 102. pantā izklāstītās Savienības konkurences tiesību normas ir vērstas uz to, lai aptvertu uzņēmumu kolektīvu vai vienpusēju rīcību, kas ierobežo konkurenci iekšējā tirgū. Proti, ar LESD 101. pantu ir aizliegti nolīgumi un darbības, kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci “iekšējā tirgū”, savukārt ar LESD 102. pantu ir aizliegta dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana “iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā”.
- 43 Tādējādi saistībā ar LESD 101. panta piemērošanu ir nopriests, ka apstākļi, ka kāds uzņēmums, kas piedalās nolīgumā, atrodas trešajā valstī, nav šķērslis piemērot minēto tiesību normu, ja šāds nolīgums rada sekas iekšējā tirgus teritorijā (spriedums, 1971. gada 25. novembris, *Béguelin Import*, 22/71, EU:C:1971:113, 11. punkts).

- 44 Turklāt ir jāatgādina, ka, lai pamatotu īstenošanas kritērija piemērošanu, Tiesa uzsvēra, ka, padarot konkurences tiesībās paredzēto aizliegumu piemērojamību atkarīgu no aizliegtas vienošanās noslēgšanas vietas, uzņēmumiem acīmredzami tiktu nodrošināts vienkāršs veids, kā izvairīties no minētajiem aizliegumiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 1988. gada 27. septembris, *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 un no 125/85 līdz 129/85, EU:C:1988:447, 16. punkts).
- 45 Raksturīgu seku kritērijs ir vērsts uz to pašu mērķi, proti, aptvert rīcību, kura gan nav veikta Savienības teritorijā, bet kuras pretkonkurences sekas var būt jūtamas Savienības tirgū.
- 46 Tātad *Intel*, kuru atbalsta *ACT*, nepareizi apgalvo, ka raksturīgu seku kritērijs nevarot pamatot Komisijas kompetenci.
- 47 Līdz ar to šis arguments ir jānoraida kā nepamatots.
- 48 Otrkārt, ir jāizvērtē *Intel* pakārtoti izvirzītais arguments, saskaņā ar kuru, pat ja tiktu pieņemts, ka raksturīgu seku kritērijs ir piemērojams konkrētajā gadījumā, Vispārējā tiesa kļūdaini esot secinājusi, ka 2006. un 2007. gadā ar *Lenovo* noslēgtie nolīgumi rada paredzamas, nepastarpinātas un būtiskas sekas EEZ teritorijā. Šajā ziņā *Intel* uzsver, ka attiecīgo ražojumu skaits esot ierobežots.
- 49 Vispirms ir jānorāda – kā Vispārējā tiesa to ir nospriedusi pārsūdzētā sprieduma 233. un 258. punktā –, ka raksturīgu seku kritērijs ļauj pamatot Savienības konkurences tiesību piemērošanu no starptautisko publisko tiesību normu viedokļa, ja ir paredzams, ka attiecīgā rīcība radīs nepastarpinātas un būtiskas sekas Savienībā.
- 50 Tāpat ir jāuzsver, līdzīgi kā to izdarījusi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 268. un 280. punktā, ka jautājumā, vai Komisijai ir kompetence, kas vajadzīga, lai katrā gadījumā piemērotu Savienības konkurences tiesības, ir jāņem vērā attiecīgā uzņēmuma vai uzņēmumu rīcība, to aplūkojot kopumā.
- 51 Tālāk, ciktāl *Intel* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot secinājusi, ka bija paredzams, ka ar *Lenovo* noslēgtie nolīgumi attiecībā uz *CPU*, kuri būtu jāpiegādā Ķīnā, radīs nepastarpinātas sekas EEZ teritorijā, ir svarīgi norādīt, pirmkārt, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 251., 252. un 257. punktā pamatoti nosprieda, ka, lai tiktu izpildīta paredzamības prasība, pietiek ņemt vērā rīcības varbūtējo ietekmi uz konkurenci.
- 52 Otrkārt, tā kā pārsūdzētā sprieduma 255. punktā Vispārējā tiesa būtībā ir konstatējusi, ka *Intel* rīcība attiecībā uz *Lenovo* iekļaujas kopējā stratēģijā ar mērķi panākt to, lai neviens ar *AMD* ražoto *CPU* aprīkots *Lenovo* dators nebūtu pieejams tirgū, tostarp EEZ teritorijā, Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 277. punktā secinot, ka *Intel* rīcība varēja radīt nepastarpinātas sekas EEZ teritorijā, nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.
- 53 Tādēļ šis arguments ir jānoraida kā nepamatots.
- 54 Visbeidzot, *Intel* apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot kļūdaini atzinusi, ka ar *Lenovo* noslēgtie nolīgumi par *CPU*, kas būtu jāpiegādā Ķīnā, varētu radīt būtiskas sekas EEZ tirgū, lai gan šo nolīgumu sekas esot nenozīmīgas.
- 55 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka Vispārējā tiesa nosprieda, ka *Intel* rīcība attiecībā uz *Lenovo* bija daļa no kopējās stratēģijas ar mērķi likt šķēršļus *AMD* piekļuvei vissvarīgākajiem pārdošanas kanāliem tirgū, un turklāt *Intel* savā apelācijas sūdzībā to neapstrīd.

- 56 Līdz ar to, ņemot vērā šā sprieduma 50. punktā izklāstītos apsvērumus, Vispārējā tiesa varēja, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, nospriest, ka, pastāvot tādai stratēģijai, kādu īstenojusi *Intel*, bija jāņem vērā uzņēmuma rīcība, to aplūkojot kopumā, lai izvērtētu, cik būtiskas ir tās sekas Savienības un EEZ tirgū.
- 57 Kā uzsver Komisija, citāda pieeja nozīmētu vispārējās pretkonkurences rīcības, kas var ietekmēt tirgus struktūru EEZ teritorijā, mākslīgu sadrumstalošanu atsevišķu rīcības gadījumu virknē, kas varētu izvairīties no Savienības kompetences.
- 58 Līdz ar to šā sprieduma 54. punktā minētais arguments ir jānoraida kā nepamatots.
- 59 Treškārt, runājot par *Intel* argumentu, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 289. punktā esot prettiesiski apvērsusi pierādīšanas pienākumu, pietiek konstatēt, ka šis arguments ir balstīts uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni. Proti, kā tas izriet no minētā sprieduma 286.–289. punkta, Vispārējā tiesa attiecībā uz noteiktu datoru laišanas tirdzniecībā atlikšanu pasaules mērogā konstatēja, ka no tās rīcībā esošajiem materiāliem izriet, ka šos datorus bija paredzēts pārdot Eiropas, Tuvo Austrumu un Āfrikas reģionā, kurā EEZ veido ļoti būtisku daļu, un ka ar to pietiek, lai konstatētu vismaz potenciālas sekas EEZ teritorijā.
- 60 Ir taisnība, ka šajā kontekstā Vispārējā tiesa ir minējusi, ka nav konkrētu norāžu, kas ļautu pieņemt, ka visi plānotie pārdevumi attiecās uz tiem šī reģiona apgabaliem, kas atrodas ārpus EEZ. Tomēr šis konstatējums ir jāaplūko pārsūdzētā sprieduma 287. un 288. punkta gaismā, no kuriem izriet, ka Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tiesas sēdē izteiktais pieņēmums, ka esot iespējams, ka visi šie datori bija paredzēti [pārdošanai] apgabalos, kas atrodas ārpus EEZ, ir uzskatāms par vienkāršu spekulāciju no *Intel* puses un ka tās pamatojumam *Intel* nav izvirzījusi nevienu argumentu.
- 61 Tādējādi šis arguments nav pamatots.
- 62 Ceturtkārt un visbeidzot, runājot par *Intel* argumentiem, kas attiecas uz Vispārējās tiesas veikto īstenošanas kritērija piemērošanu, pietiek norādīt, ka pārsūdzētā sprieduma 297. punktā Vispārējā tiesa precizēja, ka šo kritēriju tā izskata vienīgi pilnības labad.
- 63 Iebildumi, kas attiecas uz pārsūdzētā sprieduma tikai pilnības labad sniegtajiem motīviem, nevar būt pamats šī sprieduma atcelšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 64 Līdz ar to šie argumenti ir jānoraida kā neiedarbīgi.
- 65 No iepriekš minētā izriet, ka piektais apelācijas sūdzības pamats ir pilnībā jānoraida.

Par ceturto apelācijas sūdzību pamatu – būtisko procesuālo noteikumu pārkāpumu, kas ietekmējis "Intel" tiesības uz aizstāvību

Lietas dalībnieku argumenti

- 66 Ceturtais pamats, kas būtu jāizvērtē otrām kārtām, ciktāl tas ir saistīts ar administratīvo procesu Komisijā, attiecas uz procesuālo rīcību attiecībā uz Komisijas tikšanos ar D1 k-gu. Šim pamatam ir trīs daļas.
- 67 Pirmkārt, *Intel* norāda, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 612. punktā secinot, ka Komisija nav pārkāpusi Regulas Nr. 1/2003 19. pantu, to aplūkojot kopsakarā ar Regulas Nr. 773/2004 3. pantu.

- 68 No vienas puses, pārsūdzētā sprieduma 614. punktā Vispārējā tiesa esot ieviesusi mākslīgu nošķiršanu starp oficiālām iztaujāšanām un neformālām iztaujāšanām. Pamatojoties uz Eiropas ombuda 2009. gada 14. jūlija lēmumu, *Intel* apgalvo, ka ikviena sanāksme ar trešo personu ar mērķi savākt informāciju par izmeklēšanas priekšmetu ir iztaujāšana minētā 19. panta izpratnē un tārad tā ir jāfiksē.
- 69 No otras puses, pakārtoti, gadījumā, ja Regula Nr. 1/2003 būtu jāinterpretē tādējādi, ka pastāv neformālo aptaujāšanu kategorija, kam nav nepieciešama fiksēšana, *Intel* uzskata, ka tikšanās ar *D1* k-gu neietilpst šajā kategorijā, kas nozīmē, ka Komisijai ir bijis jāfiksē minētās tikšanās saturs, jo šī tikšanās, kas ilga piecas stundas, ietvēra elementus, kuriem ir liela nozīme un kuriem ir objektīva saikne ar izmeklēšanas priekšmetu.
- 70 Otrkārt, *Intel* apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot kļūdaini atzinusi, ka procesuālo noteikumu pārkāpums, kas izriet no Regulas Nr. 1/2003 19. panta, to aplūkojot kopsakarā ar Regulas Nr. 773/2004 3. pantu, pārkāpuma, varēja tikt izlabots, paziņojot *Intel* piezīmes – kura ietver darba kārtības punktus saistībā ar būtiskajiem konkrētās tikšanās elementiem, bet neietver *D1* k-ga liecību satura kopsavilkumu – nekonfidenciālu versiju. Šajā ziņā *Intel* norāda, ka pretēji tam, ko Vispārējā tiesa norādīja pārsūdzētā sprieduma 622. punktā, minētā piezīme ietver nevis īsu kopsavilkumu par apspriestajiem tematiem, bet gan vienkāršu šīs tikšanās laikā apspriesto tematu sarakstu.
- 71 Turklāt *Intel* uzsver, ka Komisijas atbildes rakstā formulētais arguments, atbilstoši kuram ar iekšējās piezīmes novēlotu paziņošanu tika izlabots tās tiesību uz aizstāvību pārkāpums, nevarot tikt saskaņots ar apstākli, ka konkrētajā piezīmē acīmredzami nav atspoguļots *D1* k-ga liecību saturs, vai ar pašas Komisijas atzīto faktu, ka šī piezīme nebija domāta, lai precīzi vai izsmēloši atspoguļotu attiecīgās sanāksmes saturu.
- 72 Treškārt, *Intel* uzskata, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nepiemērojot 2011. gada 25. oktobra spriedumā *Solvay/Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686) noteikto kritēriju. Pārsūdzētā sprieduma 630. punktā apgalvojot, ka *Intel* bija iespēja juridiski pietiekami rekonstruēt konkrētās tikšanās saturu, pat ja *Intel* tajā nav piedalījusies, Vispārējā tiesa esot likusi tai pierādīt to pierādījumu saturu, kas tai nekad neesot tikuši paziņoti.
- 73 *ACT* piekrīt *Intel* ceturtā pamata atbalstam izvirzītajiem argumentiem un tostarp uzsver, ka nevarot izslēgt, ka *D1* k-ga izteiktais viedoklis varētu izrādīties lietderīgs *Intel* aizstāvībai, jo tā ir sniegusi attaisnojošus pierādījumus procesā *US Federal Trade Commission* (Amerikas Savienoto Valstu federālā konkurences aģentūra) 2003. gadā.
- 74 Papildus tam, ka, Komisijas ieskatā, ceturtais apelācijas sūdzības pamats ir neiedarbīgs, tā uzskata, pirmkārt, ka uz Eiropas ombuda lēmumu, uz kuru balstās *Intel*, nevar atsaukties, lai pierādītu kļūdu tiesību piemērošanā, jo ar to nav apšaubīts pārsūdzētā sprieduma 617. punkts, saskaņā ar kuru attiecīgās sanāksmes mērķis nebija savākt pierādījumus, kas izpaustos kā ar parakstiem apstiprināts protokols vai paziņojumi atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 19. pantam. Komisija piebilst, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 614.–616. punktā ir pielīdzinājusi informācijas, kas var tikt iegūta atbilstoši šīs regulas 19. pantam, raksturu tās informācijas raksturam, uz kuru attiecas šīs pašas regulas 18. pants, un pēc tam secinājusi, ka šī sanāksme nebija iztaujāšana minētā 19. panta izpratnē.
- 75 Otrkārt, Komisija norāda, ka norādītais procesuālais pārkāpums tika pietiekami izlabots ar iekšējās piezīmes paziņošanu. Tā piebilst, ka apstāklis, ka *Intel* nebija klāt attiecīgajā sanāksmē, neliecina par kļūdu pārsūdzētā sprieduma 631. punktā izdarītajā secinājumā, ka pierādījums var tikt rekonstruēts. Proti, *Intel* nonākot pretrunā saviem argumentiem, kurus tā bija izvirzījusi pirmajā instancē un ar kuriem tā apgalvoja, ka *D1* k-ga paziņojumi var tikt rekonstruēti – vismaz tālab, lai konstatētu, ka šie paziņojumi noteikti bija attaisnojoši.

- 76 Treškārt, Komisija norāda, ka šīs lietas apstākļi nav līdzīgi apstākļiem lietā, kurā pasludināts 2011. gada 25. oktobra spriedums *Solvay/Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686), kurā uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu bija norādīts saistībā ar konstatējumu par *Solvay SA* dominējošo stāvokli konkrētajā tirgū – konstatējumu, kas balstīts uz atspēkojamu prezumpciju.
- 77 Tāpat Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot judikatūru, kas izriet no 2011. gada 25. oktobra sprieduma *Solvay/Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686), konkrētās lietas apstākļiem, lai secinātu, ka nav pieļauts tiesību uz aizstāvību pārkāpums.
- 78 Tā kā visi *Dell* paziņojumi, kuros ir noliegta ekskluzivitātes atlaižu pastāvēšana, pārsūdzētā sprieduma 582. punktā tika atzīti par tādiem, kas nav ticami, ņemot vērā pierādījumus, Komisija uzskata, ka detalizēta [sanāksmes] stenogramma attiecībā uz *D1* k-ga noliegumu, lai cik kategoriska tā arī būtu, nebūtu lietderīga *Intel*.

Tiesas vērtējums

- 79 Iesākumā Komisija norāda, ka ceturtais apelācijas sūdzības pamats ir neiedarbīgs, jo pārsūdzētajā spriedumā ietvertais secinājums, ka *Intel* ir piešķirusi *Dell* ekskluzivitātes atlaides, neesot apstrīdēts.
- 80 Tomēr šis arguments ir jānoraida, jo ar šo apelācijas sūdzības pamatu prasītāja konkrēti lūdz, pirmkārt, samazināt uzliktā naudas soda apmēru un, otrkārt, atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas ir saistīts ar *Dell*, un norāda, ka Komisija, nefiksējot tikšanos ar *D1* k-gu, ir liegusi tai pierādījumus un tāvad ir aizskārusi tās tiesības uz aizstāvību.
- 81 Tāvad ir jāizvērtē minētā pamata pamatotība.
- 82 Ar minēto pamatu *Intel* tostarp pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 612. punktā secinot, ka Komisija nav pārkāpusi Regulas Nr. 1/2003 19. pantu, to aplūkojot kopsakarā ar Regulas Nr. 773/2004 3. pantu.
- 83 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, kā to izdarījusi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 621. punktā, ka no Komisijas iekšējās piezīmes, kas attiecas uz tikšanos ar *D1* k-gu, tostarp izriet, ka sanāksmē ar viņu, kas ilga vairāk nekā piecas stundas, apspriestie temati skara jautājumus, kuriem ir objektīva saikne ar izmeklēšanas pamata aspektiem. Turklāt *D1* k-gs bija viens no vislielākā *Intel* klienta augstākā ranga vadītājiem un, kā to uzsver *Intel* un kas šajā ziņā nav apstrīdēts, konkrētāk bija atbildīgs par to, lai uzraudzītu viņa uzņēmuma attiecības ar *Intel*. No tā izriet, ka Komisijas un *D1* k-ga tikšanās mērķis bija savākt informāciju attiecībā uz izmeklēšanas, ko Komisija veikusi saistībā ar *Intel*, priekšmetu Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punkta izpratnē, un šo faktu Komisija arī nav apstrīdējusi.
- 84 Pirmkārt, runājot par kritizēto nošķiršanu, ko pārsūdzētā sprieduma 614. punktā Vispārējā tiesa ieviesusi starp oficiālām iztaujāšanām un neformālām iztaujāšanām, no Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punkta paša teksta izriet, ka tas ir piemērojams visām iztaujāšanām ar mērķi savākt informāciju attiecībā uz izmeklēšanas priekšmetu.
- 85 Šajā ziņā Regulas Nr. 1/2003 preambulas 25. apsvērumā ir precizēts, ka šīs regulas mērķis ir pastiprināt Komisijas izmeklēšanas pilnvaras, tostarp ļaujot tai iztaujāt jebkuras personas, kam var būt noderīga informācija, un fiksēt izdarītos paziņojumus.

- 86 Tātad Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punkts veido juridisko pamatu, ar kuru Komisija ir pilnvarota veikt personas iztaujāšanu izmeklēšanas ietvaros, un to apstiprina arī šīs regulas sagatavošanas darbi (skat. priekšlikumu Padomei regulai, kas attiecas uz [EKL] 81. un 82. pantā paredzēto konkurences noteikumu īstenošanu un ar ko groza Regulas (EEK) Nr. 1017/68, (EEK) Nr. 2988/74, (EEK) Nr. 4056/86 un (EEK) Nr. 3975/87 (COM(2000) 582, galīgā redakcija, OV 2000, C 365E, 284. lpp.)).
- 87 Neviena elements, kas izrietētu no šīs tiesību normas teksta vai no tās mērķa, neļauj secināt, ka likumdevējam būtu bijis nodoms nošķirt divas iztaujāšanas kategorijas saistībā ar izmeklēšanas priekšmetu, nedz izslēgt no šīs tiesību normas piemērošanas jomas kādas no šīm iztaujāšanām.
- 88 Tātad Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 614.–618. punktā kļūdaini secināja, ka Komisijas izmeklēšanas ietvaros veikto iztaujāšanu vidū ir jānošķir oficiālās iztaujāšanas, kurām ir piemērojams Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punkts kopā ar Regulas Nr. 773/2004 3. pantu, un neformālas iztaujāšanas, kuras neietilpst šo tiesību normu piemērošanas jomā.
- 89 Otrkārt, ciktāl *Intel* apgalvo, ka Komisijai esot pienākums fiksēt ikvienu iztaujāšanu, kas veikta saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punktu, vispirms ir jānorāda, ka Regulas Nr. 773/2004 3. panta 1. punkts, kurā ir noteikts, ka Komisija “informē iztaujājamo personu arī par tās nodomu fiksēt iztaujāšanu”, ir jāsaprot nevis tā, ka iztaujāšanas fiksēšana nav obligāta, bet gan tā, ka Komisijai ir jāinformē attiecīgā persona par paredzēto fiksēšanu.
- 90 Turpinot, Regulas Nr. 773/2004 3. panta 3. punkts, kurā precizēts, ka “Komisija iztaujājamo personu paziņojumus var fiksēt jebkāda veidā”, nozīmē, kā Vispārējā tiesa to pareizi norādījusi pārsūdzētā sprieduma 617. punktā, ka, ja Komisija ar iztaujājamās personas piekrišanu nolemj veikt iztaujāšanu, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punktu, tai ir pienākums fiksēt šo iztaujāšanu pilnā apjomā, neskarot Komisijas brīvību šīs fiksēšanas veida izvēlē.
- 91 No tā izriet, ka Komisijai ir pienākums fiksēt tās izvēlētajā veidā ikvienu iztaujāšanu, ko tā veic saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 19. pantu ar mērķi savākt informāciju attiecībā uz tās izmeklēšanas priekšmetu.
- 92 Attiecībā uz jautājumu, vai pārsūdzētā sprieduma 622. punktā Vispārējā tiesa ir pareizi nospriedusi, ka, administratīvā procesa laikā nododot *Intel* rīcībā iekšējās piezīmes, ko Komisija sagatavojusi saistībā ar tās sanāksmi ar *D1* k-gu, nekonfidenciālu versiju, tika izlabota nepilnība saistībā ar apstākli, ka nav fiksēta šīs sanāksmes laikā notikusī iztaujāšana, ir jānorāda, ka, lai gan – kā Vispārējā tiesa norādīja pārsūdzētā sprieduma 635. un 636. punktā – šī iekšējā piezīme ietver īsu kopsavilkumu par strīdīgās tikšanās laikā apspriestajiem tematiem, tajā tomēr nav nekādu norāžu par šīs tikšanās laikā notikušo apspriežu saturu, it īpaši par informācijas, ko šīs tikšanās laikā sniedzis *D1* k-gs par tajā minētajiem tematiem, būtību. Šajos apstākļos Vispārējā tiesa kļūdaini secināja, ka, administratīvā procesa laikā darot zināmu *Intel* šo iekšējo piezīmi, tika izlabota sākotnējā nepilnība šajā procesā, kas saistīta ar apstākli, ka nav fiksēta attiecīgā iztaujāšana.
- 93 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā, pirmkārt, ar Komisijas izmeklēšanas priekšmetu saistīto iztaujāšanu vidū nošķirot oficiālās iztaujāšanas, kurām ir piemērojams Regulas Nr. 1/2003 19. panta 1. punkts kopā ar Regulas Nr. 773/2004 3. pantu, un neformālas iztaujāšanas, kuras neietilpst šo tiesību normu piemērošanas jomā, otrkārt, uzskatot, ka sanāksme starp Komisijas dienestiem un *D1* k-gu, lai gan tās priekšmets bija šāda Komisijas izmeklēšana, neietilpst šo tiesību normu piemērošanas jomā, jo tā nav oficiāla iztaujāšana, un, treškārt, pakārtoti secinot, ka, administratīvā procesa laikā nododot *Intel* rīcībā iekšējās piezīmes, ko Komisija sagatavojusi saistībā ar šo sanāksmi, nekonfidenciālu versiju, tika izlabota [nepilnība] saistībā ar apstākli, ka šī iztaujāšana nav tikusi fiksēta.

- 94 Tomēr gadījumā, ja Vispārējās tiesas sprieduma motīvu daļā ir pieļauts Savienības tiesību pārkāpums, bet rezolutīvā daļa izrādās pamatota citu juridisku apsvērumu dēļ, šāds pārkāpums nevar izraisīt minētā sprieduma atcelšanu un tātad motīvu daļa ir jāaizstāj (spriedums, 2011. gada 9. jūnijs, *Comitato "Venezia vuole vivere"* u.c./Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P, EU:C:2011:368, 118. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 95 Konkrētajā gadījumā ir jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 611. punktā Vispārējā tiesa uzsvēra, ka starp lietas dalībniekiem nav strīda par to, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā uz informāciju, kas iegūta tikšanās laikā ar *DI* k-gu, nav balstījusies, lai apsūdzētu *Intel*.
- 96 Tajā pašā laikā, ciktāl *Intel* apgalvo, ka *DI* k-gs bija sniedzis Komisijai attaisnojošus pierādījumus, kas Komisijai bija jāreģistrē atbilstošajā protokolā, kurš būtu pieejams *Intel*, ir jāatgādina, ka, runājot par attaisnojoša – kā apgalvots – dokumenta nepaziņošanu, attiecīgajam uzņēmumam ir jāpierāda, ka tā nepaziņošana varēja šim uzņēmumam nelabvēlīgi ietekmēt procesa norisi un Komisijas lēmuma saturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 1. jūlijs, *Knauf Gips*/Komisija, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 97 Uzņēmumam tātad ir jāpierāda, ka tas minēto attaisnojošo dokumentu būtu varējis izmantot savai aizstāvībai tādējādi, ka, ja uzņēmums to būtu varējis izmantot administratīvajā procesā, tas būtu varējis atsaukties uz pierādījumiem, kuri nesaskan ar secinājumiem, ko šajā stadijā izdarījusi Komisija, un tādēļ kaut kādā veidā būtu varējis ietekmēt vērtējumus, ko Komisija iekļāvusi savā lēmumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 1. jūlijs, *Knauf Gips*/Komisija, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 98 No tā izriet, ka attiecīgajam uzņēmumam ir jāpierāda, pirmkārt, ka tam nav bijusi piekļuve noteiktiem attaisnojošiem pierādījumiem un, otrkārt, ka tas būtu varējis tos izmantot savai aizstāvībai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 1. jūlijs, *Knauf Gips*/Komisija, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 24. punkts).
- 99 Taču konkrētajā gadījumā no detalizētās analīzes, ko Vispārējā tiesa sniegusi pārsūdzētā sprieduma 629.–659. punktā, izriet, ka administratīvā procesa laikā *Intel* rīcībā – papildus iekšējās piezīmes, ko Komisija sagatavojusi saistībā ar tikšanos ar *DI* k-gu, nekonfidencialai versijai – nonāca “papildu dokuments”, kurā ietvertas *Dell* rakstveida atbildes uz mutvārdu jautājumiem, kas tikuši uzdoti *DI* k-gam šīs tikšanās laikā.
- 100 Turklāt, kā norādīts pārsūdzētā sprieduma 44.–49. un 628. punktā, lai gan tiesvedībā Vispārējā tiesā *Intel* ir tikusi dota iespēja sniegt savus apsvērumus saistībā ar šīs iekšējās piezīmes konfidencialo versiju, kurā bija ietvertas ziņas par apspriežu saturu, tā tomēr nav norādījusi uz kādiem apstākļiem, kas ļautu pieņemt, ka Komisija šīs tikšanās laikā būtu atturējusies reģistrēt kādus attaisnojošus pierādījumus, kas varētu būt noderīgi *Intel* aizstāvībai tādā ziņā, ka varētu sniegt citādu skaidrojumu par tiešajiem dokumentārajiem pierādījumiem, kuri izmantoti apstrīdētajā lēmumā, lai konstatētu attiecīgās darbības nosacītu raksturu.
- 101 Tostarp, kā to uzsver Komisija, *Intel* nav izmantojusi iespēju, kas tai bija atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta – pārsūdzētā sprieduma datumā piemērojamajā redakcijā – 68.–76. pantam, lūgt, lai *DI* k-gs tiktu uzaicināts ierasties Vispārējā tiesā. *Intel* pat nav pierādījusi tiesvedībā Vispārējā tiesā, ka būtu mēģinājusi sazināties ar *DI* k-gu, lai no viņa iegūtu apstiprinājumu, ka viņa iztaujāšanas laikā viņš tika norādījis uz kādiem attaisnojošiem pierādījumiem, kas varētu būt noderīgi *Intel* aizstāvībai.
- 102 Šajos apstākļos šā sprieduma 93. punktā konstatētās kļūdas tiesību piemērošanā, kas pieļautas pārsūdzētajā spriedumā, nevar atņemt spēku secinājumam, kurš izdarīts pārsūdzētā sprieduma 625. punktā un saskaņā ar kuru administratīvajā procesā nav pieļauts tāds prettiesiskums, pārkāpjot *Intel* tiesības uz aizstāvību, kas varētu būt pamats apstrīdētā lēmuma atcelšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 164. punkts).

- 103 Tātad ceturtā apelācijas sūdzības pamata pirmā un otrā daļa ir jānoraida kā neiedarbigas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 12. februāris, Komisija/IPK *International*, C-336/13 P, EU:C:2015:83, 66. punkts).
- 104 Ciktāl ceturtā apelācijas sūdzības pamata trešā daļa attiecas uz 2011. gada 25. oktobra sprieduma *Solvay*/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:686) piemērošanu konkrētajam gadījumam, ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa par šo jautājumu ir izteikusies, tikai pilnības labad izvērtējot hipotētiskā procesuālā pārkāpuma ietekmi uz apstrīdēto lēmumu.
- 105 Taču iebildumi, kas attiecas uz Vispārējās tiesas sprieduma tikai pilnības labad sniegtajiem motīviem, nevar būt pamats šī sprieduma atcelšanai un tādēļ ir neiedarbīgi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 106 Tāpēc ceturtā pamata trešā daļa ir jānoraida kā neiedarbīga.
- 107 No tā izriet, ka ceturtais apelācijas sūdzības pamats ir noraidāms pilnībā.

Par pirmo apelācijas sūdzības pamatu – kļūdu tiesību piemērošanā, jo strīdīgās atlaides neesot izvērtētas, ņemot vērā visus būtiskos apstākļus

Lietas dalībnieku argumenti

- 108 Pirmais apelācijas sūdzības pamats, kas būtu jāizvērtē trešām kārtām, ciktāl tas attiecas uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas kvalifikāciju LESD 102. panta izpratnē, iedalāms trīs daļās.
- 109 Ar pirmā pamata pirmo daļu *Intel* apgalvo, ka lojalitātes atlaides varot tikt kvalificētas kā ļaunprātīgas tikai pēc tam, kad ir veikts visu būtisko apstākļu novērtējums, lai noteiktu, vai atlaides spēj ierobežot konkurenci. *Intel* tostarp balstās uz 2012. gada 19. aprīļa sprieduma *Tomra Systems* u.c./Komisija (C-549/10 P, EU:C:2012:221) 70. un 71. punktu, no kuriem tā secina, ka visu apstākļu analīze ir piemērojama bez atšķirības ekskluzivitātes atlaidēm, kā arī pārejām atlaidēm, kam ir lojalitātes veicināšanas ietekme.
- 110 *Intel* piebilst, ka nedz LESD 102. panta teksts, nedz tā sistēma neliecina, ka noteiktu veidu rīcība gadījumā, ja to īsteno dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums, ir jākvalificē kā pretkonkurences rīcība tās rakstura dēļ.
- 111 *Intel* apgalvo, ka Tiesas pastāvīgajā judikatūrā ir prasīts, ka, lai tiktu konstatēta dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana LESD 102. panta izpratnē, ir jāizvērtē visi apstākļi, tostarp attiecīgo atlaižu līmenis, to ilgums, attiecīgās tirgus daļas, klientu vajadzības un atlaižu spēja izstumt tikpat efektīvu konkurentu (*as efficient competitor test*; turpmāk tekstā – “AEC tests”), lai pierādītu, ka šādas atlaides var ierobežot konkurenci un tātad ir uzskatāmas par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē.
- 112 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 94. punktā ietvertais Vispārējās tiesas apgalvojums, ka dominējošajā stāvoklī esošs uzņēmums var pierādīt, ka tā rīcība ir objektīvi attaisnota, esot maldīga iespēja, jo minētā sprieduma 89. punktā Vispārējā tiesa esot apgalvojusi, ka pozitīva ietekme šādai rīcībai nevar tikt atzīta. Tāpat Komisijas nostāja radot pierādīšanas pienākuma apvērsumu, jo *Intel* būtu jāattaisno sava rīcība, pat ja Komisija vēl nav pierādījusi, ka tā var ierobežot konkurenci.

- 113 Ar pirmā apelācijas sūdzības pamata otro daļu *Intel* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā neesot izvērtējusi konkurences ierobežojuma varbūtību. Tādējādi apstākļi, ka strīdīgās atlaides pārsūdzētajā spriedumā ir kvalificētas vai analizētas kā ekskluzivitātes atlaides, nevarot izslēgt to spējas ierobežot konkurenci pārbaudi.
- 114 Ar pirmā apelācijas sūdzības pamata trešo daļu *Intel* norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 172.–197. punktā Vispārējās tiesas veiktā analīze, kas attiecas uz atlaižu spēju ierobežot konkurenci un ar ko paredzēts pierādīt, ka konkrētā rīcība attiecībā uz atlaižu saņēmējiem varēja ierobežot konkurenci, neesot pietiekama un neizlabo iepriekš konstatētās kļūdas tiesību piemērošanā.
- 115 Vispārējā tiesa kļūdaini esot ignorējusi tādu būtiskus apstākļus kā strīdīgo atlaižu nepietiekams tirgus segums, īsais strīdīgās darbības ilgums, [tirgus] slēgšanas neesamība un strauja cenu samazināšanās, kā arī tikpat efektīva konkurenta iepriekšēja analīze.
- 116 Saistībā ar strīdīgo atlaižu tirgus segumu Vispārējā tiesa esot kļūdaini secinājusi, ka strīdīgās rīcības aptvertā tirgus daļa ir būtiska. Konkrētā seguma likme, kas vidēji esot 14 %, neesot salīdzināma ar konkrētās tirgus slēgšanas likmi 39 % apmērā lietā, kurā pasludināts 2012. gada 19. aprīļa spriedums *Tomra Systems* u.c./Komisija (C-549/10 P, EU:C:2012:221), un 40 % apmērā lietā, kurā pasludināts 2003. gada 23. oktobra spriedums *Van den Bergh Foods*/Komisija (T-65/98, EU:T:2003:281). Šajā ziņā *Intel* apstrīd Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru strīdīgo darbību tirgus segumam nav nozīmes, jo tas attiecas tikai uz konkrētām sekām. *Intel* iebilst, ka būtiskais tirgus segums esot nepieciešamais elements, lai varētu konstatēt ļaunprātīgu izmantošanu.
- 117 Attiecībā uz strīdīgo darbību ilgumu *Intel* uzskata, ka nolīgumi ar īsu darbības termiņu neradot nekādu reālu vai potenciālu kaitīgu ietekmi. *Intel* piebilst, ka, lai pārsūdzētā sprieduma 113. punktā norādītu, ka nolīgumu ilgums nebija īss, Vispārējā tiesa esot pamatojusies nevis uz atsevišķi aplūkoto nolīgumu ilgumu, bet gan uz vairāku nolīgumu kumulēšanu, kā rezultātā tā neesot varējusi ņemt vērā apstākli, ka *Intel* klienti bieži vien varēja izstāties no saviem nolīgumiem. Šajā ziņā *Intel* apstrīd Komisijas apgalvojumu, ka tās OEM klienti nevarēja izstāties no ar *Intel* noslēgtajiem nolīgumiem, neraugoties uz to īso termiņu. Neapstrīdētais fakts, ka *Dell* ir nomainījusi piegādātāju par labu *AMD*, lai gan *Intel* atlaides bija augstākā līmenī, pierādot, ka maiņas iespējamība bija reāla.
- 118 Saistībā ar to, ka strīdīgās atlaides nav izraisījušas [tirgus] slēgšanu, *Intel* uzskata, ka Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā kapacitātes ierobežojumus, ar kuriem sastapusies *AMD* un kuri tai ir lieguši reaģēt uz *CPU* pieprasījumu, kā rezultātā *Dell* un *Lenovo* attiecīgo periodu laikā bija iegādājušies [*CPU*] tikai pie *Intel*.
- 119 Runājot par *AEC* testa nozīmīgumu, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, neuzskatot, ka analīzei, ko sniegusi Komisija apstrīdētajā lēmumā, ir nozīme un ka tā veido daļu no kontroles, kura Vispārējai tiesai jāveic, lai ievērotu Romā 1950. gada 4. novembrī parakstīto Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju. *Intel* skatījumā, nav jautājuma par to, vai Komisijai bija jāveic šis tests. Tomēr, ciktāl tā ir veikusi šādu analīzi, pareizi izvērtētie rezultāti esot bijuši jāņem vērā kā būtisko apstākļu kopums, lai pierādītu konkurences ierobežošanas varbūtības esamību.
- 120 *ACT* būtībā pievienojas *Intel* nostājai.
- 121 Komisija uzskata, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats ir balstīts uz nepamatotu premisu, saskaņā ar kuru ekskluzivitātes atlaides ir vienkārši kāds cenu noteikšanas prakses veids. Tātad Tiesai neesot jāizvērtē šis pamats.

- 122 Pakārtoti Komisija norāda, ka ekskluzivitātes atļaidēm ir tādas pretkonkurences iezīmes, ka parasti nav lietderīgi pierādīt to spēju ierobežot konkurenci. Piemēram, šīm atļaidēm esot atturoša iedarbība, ko rada klienta uzņēmuma izredzes zaudēt atlaides attiecībā uz neapstrīdamo tirgus daļu. No tā izrietot, ka tās parasti ierobežo klientu brīvību izvēlēties savus apgādes avotus atbilstoši pievilcīgākajam piedāvājumam.
- 123 Turklāt *Intel* esot nepareizi interpretējusi 2012. gada 19. aprīļa sprieduma *Tomra Systems u.c./Komisija* (C-549/10 P, EU:C:2012:221) 70. un 71. punktu, apgalvojot, ka šie punkti attiecas uz ekskluzivitātes atļaidēm.
- 124 Komisija uzskata, ka argumentācija, ko *Intel* izvirzījusi otrām kārtām, esot nepieņemama, jo tajā neesot atsauces uz kļūdu tiesību piemērošanā.
- 125 Katrā ziņā minētā argumentācija esot neiedarbīga, jo pārsūdzētā sprieduma 172.–197. punktā Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka *Intel* rīcība varēja ierobežot konkurenci.
- 126 Pakārtoti Komisija piebilst, ka no judikatūras izrietošais juridiskais kritērijs attiecībā uz cenu noteikšanas praksi, kā arī plēsonīgu cenu praksi neesot piemērojams ekskluzivitātes atļaidēm. Šajā ziņā tā paskaidro, ka Tiesa esot varējusi cenu noteikšanas prakses ļaunprātīga rakstura novērtēšanas juridisko kritēriju attiecināt uz atlaižu sistēmām 2012. gada 19. aprīļa spriedumā *Tomra Systems u.c./Komisija* (C-549/10 P, EU:C:2012:221), taču saistībā ar minēto spriedumu Tiesa skaidri esot atkārtoti norādījusi, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ļaunprātīgi izmanto šo stāvokli tad, ja tas izmanto šādu atlaižu sistēmu.
- 127 Visbeidzot, Komisija uzskata, ka Tiesai nav nepieciešams izskatīt *Intel* argumentus saistībā ar pārsūdzētā sprieduma 172.–197. punktu, jo jautājumu par to, vai Komisija apstrīdētajā lēmumā bija pierādījusi *Intel* rīcības spēju ierobežot konkurenci, Vispārējā tiesa izvērtēja tikai pilnības labad.
- 128 Pakārtoti Komisija norāda, ka pārsūdzētajā spriedumā juridiski pietiekami esot pierādīta kopējās stratēģijas esamība un ka *Intel* šajā ziņā izvirzītie argumenti esot nepieņemami, jo tie ir vērsti uz faktu jaunu novērtējumu. Tāpat Komisija atbild uz *Intel* argumentiem attiecībā uz jautājuma par tirgus segumu, kā arī darbības ilguma nozīmīgumu.

Tiesas vērtējums

- 129 Pirmkārt, ar sava pirmā apelācijas sūdzības pamata pirmajām divām daļām *Intel*, kuru atbalsta *ACT*, būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot atzinusi, ka attiecīgās darbības var kvalificēt kā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē, iepriekš neizvērtējot visus lietas apstākļus un neizvērtējot varbūtību, ka šī rīcība rada konkurences ierobežojumu.
- 130 Otrkārt, ar sava pirmā apelācijas sūdzības pamata trešo daļu *Intel* kritizē Vispārējās tiesas analīzi, kas pilnības labad veikta tostarp pārsūdzētā sprieduma 172.–197. punktā, saistībā ar atlaižu un maksājumu, kas piešķirti par labu *Dell*, *HP*, *NEC*, *Lenovo* un *MSH*, spēju ierobežot konkurenci konkrētajos lietas apstākļos.
- 131 Šajā kontekstā *Intel* tostarp apstrīd Vispārējās tiesas vērtējumu par Komisijas konkrētajā gadījumā piemērotā *AEC* testa nozīmīgumu.
- 132 Konkrēti, tā norāda, ka, tā kā Komisija ir veikusi šādu testu, Vispārējai tiesai esot bijusi jāizvērtē *Intel* argumentācija, saskaņā ar kuru minētā testa piemērošanā esot tikušas pieļautas vairākas kļūdas un, ja tas tiktu piemērots pareizi, tas liktu izdarīt Komisijas secinājumam pretēju secinājumu, proti, ka strīdīgās atlaides nevarēja ierobežot konkurenci.

- 133 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 102. panta mērķis nav aizliegt uzņēmumam ar savu sniegumu iegūt dominējošu stāvokli tirgū. Šīs tiesību normas mērķis nav arī nodrošināt, lai konkurenti, kas ir mazāk efektīvi nekā dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, paliktu tirgū (skat. it īpaši spriedumu, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 134 Tādējādi izstumšanas no tirgus iedarbība ne vienmēr apdraud konkurenci. Uz sniegumu balstīta konkurence jau pēc savas definīcijas var izraisīt mazāk efektīvu un līdz ar to patērētājiem mazāk interesantu – it īpaši no cenu, izvēles, kvalitātes vai jauninājumu viedokļa – konkurentu izzušanu no tirgus vai to izstumšanu (skat. it īpaši spriedumu, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 135 Tomēr dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam ir īpaša atbildība ar savu rīcību neapdraudēt efektīvu un neizkropļotu konkurenci iekšējā tirgū (skat. it īpaši spriedumus, 1983. gada 9. novembris, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin*/Komisija, 322/81, EU:C:1983:313, 57. punkts, kā arī 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 136 Tādēļ ar LESD 102. pantu it īpaši ir aizliegts dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam īstenot praksi, kurai ir izstumšanas iedarbība attiecībā pret tikpat efektīviem konkurentiem, tādējādi nostiprinot savu dominējošo stāvokli ar līdzekļiem, kas nav atbilstoši uz sniegumu balstītai konkurencei. Tādēļ no šī skatpunkta ne katra cenu konkurence var tikt uzskatīta par leģitīmu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 25. punkts).
- 137 Šajā ziņā ir jau nospriests, ka tas, ka tirgū dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums, kas – pat pēc to lūguma – saista pircējus ar pienākumu vai solījumu visu vai lielāko daļu no to vajadzībām nepieciešamā iegādāties tikai no šī uzņēmuma, ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana LESD 102. panta izpratnē neatkarīgi no tā, vai attiecīgais pienākums ir paredzēts bez tālākiem noteikumiem vai arī apmaiņā pret atlaides piešķiršanu. Tas tā ir arī tad, ja šis uzņēmums, nesaistīdams pircējus ar formālām saistībām, vai nu atbilstoši ar šiem pircējiem noslēgtiem līgumiem, vai arī vienpusēji piemēro lojalitātes atlaižu sistēmu, proti, atlaides, kas ir saistītas ar nosacījumu, ka klients – turklāt neatkarīgi no savu pirkumu apjoma – visu vai būtisku daļu no savām vajadzībām nepieciešamā iegādājas tikai no dominējošajā stāvoklī esošā uzņēmuma (skat. spriedumu, 1979. gada 13. februāris, *Hoffmann-La Roche*/Komisija, 85/76, EU:C:1979:36, 89. punkts).
- 138 Tomēr šī judikatūra ir jāprecizē attiecībā uz gadījumu, kad attiecīgais uzņēmums administratīvā procesa laikā sniedz pierādījumus par to, ka tā rīcība nevarēja ierobežot konkurenci un it īpaši radīt pārmesto izstumšanas iedarbību.
- 139 Šādā gadījumā Komisijai ne tikai ir jāanalizē, pirmkārt, uzņēmuma dominējošā stāvokļa konkrētajā tirgū nozīmīgums un, otrkārt, apstrīdētās darbības tirgus seguma likme, kā arī attiecīgo atlaižu piešķiršanas nosacījumi un kārtība, to ilgums un apmērs, bet tai ir jāizvērtē arī tādas iespējamās stratēģijas esamība, kas būtu vērsta uz vismaz tikpat efektīvu konkurentu izstumšanu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 29. punkts).
- 140 Izstumšanas spējas analīzei ir nozīme arī, lai izvērtētu, vai kāda atlaižu sistēma, uz kuru principā attiecas LESD 102. pantā paredzētais aizliegums, varētu tikt objektīvi attaisnota. Turklāt konkurencei nelabvēlīgā izstumšanas iedarbība, kas izriet no atlaižu sistēmas, var tikt līdzsvarota vai pat pārspēta ar priekšrocībām efektivitātes ziņā, ko bauda arī patērētājs (spriedums, 2007. gada 15. marts, *British Airways*/Komisija, C-95/04 P, EU:C:2007:166, 86. punkts). Šāda apstrīdētās darbības konkurencei labvēlīgu un nelabvēlīgu seku izsvēršana apstrīdētajā Komisijas lēmumā var tikt veikta tikai pēc tam, kad ir izanalizēta vismaz tikpat efektīvu konkurentu izstumšanas spēja, kas raksturīga konkrētai darbībai.

- 141 Ja lēmumā, ar kuru konstatēts atlaižu sistēmas ļaunprātīgs raksturs, Komisija veic šādu analīzi, Vispārējai tiesai ir jāizvērtē visi prasītāja argumenti, ar kuriem apšaubīta to konstatējumu pamatotība, ko izdarījusi Komisija attiecībā uz konkrētas atlaižu sistēmas izstumšanas spēju.
- 142 Konkrētajā gadījumā apstrīdētajā lēmumā Komisija, lai gan uzsvērusi, ka attiecīgajām atlaidēm jau pēc to rakstura piemīt spēja ierobežot konkurenci un ka līdz ar to, lai konstatētu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, nav nepieciešams veikt visu konkrētās lietas apstākļu analīzi un it īpaši *AEC* testu (skat. it īpaši minētā lēmuma 925. un 1760. punktu), tomēr ir veikusi šo apstākļu padziļinātu pārbaudi, šī lēmuma 1002.–1576. punktā ļoti detalizēti izklāstot savu analīzi *AEC* testa ietvaros, proti, analīzi, kas tai minētā lēmuma 1574. un 1575. punktā lika konstatēt, ka tikpat efektīvam konkurentam būtu nācies noteikt cenas, kuras nebūtu dzīvotspējīgas, un ka līdz ar to konkrētā atlaižu prakse var radīt šāda konkurenta izstumšanas sekas.
- 143 No tā izriet, ka apstrīdētajā lēmumā *AEC* testam ir bijusi reāla nozīme Komisijas vērtējumā attiecībā uz konkrētās atlaižu prakses spēju radīt tikpat efektīvu konkurentu izstumšanas sekas.
- 144 Šajos apstākļos Vispārējai tiesai bija jāizvērtē visi argumenti, ko *Intel* izvirzījusi saistībā ar šo testu.
- 145 Tomēr Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 151. un 166. punktā ir nospriedusi, ka nav jāpārbauda, vai Komisija ir pienācīgi un bez kļūdām veikusi *AEC* testu, un tāpat nav nepieciešams izskatīt jautājumu, vai *Intel* piedāvātie alternatīvie aprēķini ir veikti pareizi.
- 146 Pilnības labad veiktās lietas apstākļu pārbaudes ietvaros Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 172.–175. punktā tādējādi ir noliegusi jebkādu nozīmīgumu Komisijas veiktajam *AEC* testam un līdz ar to nav atbildējusi uz kritiku, ko izteikusi *Intel* attiecībā pret šo testu.
- 147 Tādēļ, nepastāvot nepieciešamībai lemt par otro, trešo un sesto apelācijas sūdzības pamatu, pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ, ciktāl Vispārējā tiesa – veicot analīzi attiecībā uz strīdīgo atlaižu spēju ierobežot konkurenci – kļūdaini neņēma vērā *Intel* argumentāciju, kurā bija norādīts uz iespējamajām kļūdām, ko Komisija esot pieļāvusi saistībā ar *AEC* testu.

Par lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai

- 148 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmajai daļai Vispārējās tiesas nolēmuma atcelšanas gadījumā Tiesa pati var taisīt galīgo spriedumu lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija. Tomēr tā tas nav šajā lietā.
- 149 Proti, kontrole, ko *Intel* izvirzīto argumentu gaismā veiktu Vispārējā tiesa attiecībā uz strīdīgo atlaižu spēju ierobežot konkurenci, ietver faktisko un ekonomisko apstākļu pārbaudi, kas tai jāveic.
- 150 Līdz ar to lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 151 Tā kā lieta tiek nodota atpakaļ Vispārējai tiesai, lēmuma pieņemšana par tiesāšanās izdevumiem, kas saistīti ar šo apelācijas tiesvedību, ir jāatliek.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2014. gada 12. jūnija spriedumu *Intel/Komisija* (T-286/09, EU:T:2014:547);

- 2) **lietu nodot atpakaļ Eiropas Savienības Vispārējai tiesai;**
- 3) **lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.**

[Paraksti]